

Naročninaznaša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.**Posamezna šte. 1 Din**UREDNIŠTVO: telefon številka 21
UPRAVA: telefon številka 54

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko**Cena oglasov**Na oglasni strani: cela stran 500
Din, pol strani 300 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 10 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.**Rokopisi se ne vračajo****II. LETO****Murska Sobotica, 23. Julija 1933.****ŠTEV. 30**

Pakt štirih je podpisan

Anglija, Francija, Italija in Nemčija so dne 15. t. m. v Rimu podpisale dogovor, s katerim so se za dobo 10 let obvezale, da bodo vsa sporna vprašanja bodisi političnega, bodisi gospodarskega značaja sporazumno reševale in sicer v okvirju in duhu Društva narodov.

Temu paktu pripisuje ves svetovni tisk izvanredni pomen in splošno se upa, da bo mir najmanj za deset let ohranjen.

Besedilo je bilo najprej v Rimu brez sodelovanja Francije sestavljeno tako, da bi mogle velesile tudi glede revizije mirovnihih pogodb diktirati svojo voljo malim državam. Na pritisk Francije in zlasti na energičen odpor Male antante je bilo prvotno besedilo tako spremenjeno, da so male države očiuvane, da bi se glede njih brez njihovega privoljenja sploh kaj smelo spremeniti.

Na ta način je Mala antanta preprečila in uničila nade onih, ki so že sanjali, kako bodo meje v srednji Evropi premikali.

Ima pa pakt tudi zato važen pomen, ker utegnejo nastopiti bolj prijateljski odnosi med Francijo in Italijo. Vsi vemo, kako napeto razmerje je zadnja leta vladalo med tema velesilama. Kjer je le mogla, je Italija Franciji nasprotovala. Na vsaki mednarodni konferenci je bilo stališče teh dveh velesil nasprotujoče.

Seveda je možno prijateljsko in pristrčno razmerje med Italijo in Francijo le tedaj, ako se izboljša razmerje med Italijo in Jugoslavijo.

Tudi v tem oziru si svetovno časopisje dela največje nade. Tako poročajo listi, da se že vrše dogovori med Malo antanto, zlasti Jugoslavijo in Italijo glede vseh vprašanj, ki jih je treba med njimi razčistiti.

Vsekakor je zaznamovati v zadnjem času pomirljivejše ozračje in večje zaupanje med narodi.

Naša država je že nešteto krat izjavila svojo pripravljenost živeti z vsemi sosedi v prijateljstvu in miru. Tudi napram Italiji je nastopala vedno kot dobra sosedka, katera sicer čuva svoje dostojanstvo, ne stori pa ničesar, da bi

se mogli drugi pritoževati. Upamo, da bodo tudi sosede to našo dobro voljo znali ceniti in rav-

nati tako, da se bo res začela nova doba miru in gospodarskega procvita.

POLITIČNI PREGLED

Jugoslavija. Pogajanja za dopolnilno trgovinsko pogodbo med našo državo in Grčijo, so zaključena. Obe delegaciji sta se sporazumeli v raznih olajšavah za pospeševanje trgovinskih odnosov med obema državama. Grčija bo jamčila za znatne kontingente naše živine, perutnine in fižola, naša država, pa bo prevzela jamstvo za uvoz določenih kontingentov grškega suhega grozdja, smokve, olja in preprog. Sporazum bo trajal 8 mesecev. — Ministrski svet je razpravljal v organizaciji izvoza pšenice v inozemstvo. Privilegirano izvozno društvo bo nakupilo v svobodni trgovini le toliko pšenice v kolikor je potrebno za izvoz, sklenjeno po trgovinski pogodbi s Čehoslovaško in Avstrijo, to je skupno 15.000 vagonov. V ostalem bo izvoz pšenice povsem svoboden in se bodo cene blaga v glavnem ravnale po mednarodnih cenah. Tudi v notranji trgovini bo pšenica docela svobodna. — Pri sv. Jakobu ob Savi se je vršilo pomembno politično zborovanje Krajevne organizacije J. R. K. D. Zbrala se je velika množica ljudstva, ki je z največjim zanimanjem sledila izvajanjem govornikov. Na shodu je govoril tudi g. minister Pucelj o zadnjih dogodkih v Sloveniji.

Nemčija. Minister za vere je izjavil, da so v Monakovem odkrili organizacijo „katoliških komunistov“. — Nemški finančni in carinski uradi so dobili za pospeševanje nacionalnega dela 4 milijone mark prispevkov. — V državnem notranjem ministrstvu je bila predložena zboru zastopnikov evangelijskih deželnih cerkev, evangelijska cerkvena ustava zaradi končnoveljavne odobritve. O podrobnosti nove cerkvene ustave se ve le toliko, da bo baje združila vse evangelijske cerkve. — Uradno se zanika, da so oblasti aretirale doslej 100.000 oseb. V resnici je bilo aretiranih le 18.000. — Z novo razmestitvijo državnih nameščencev je bilo upokojenih 44 židovskih sodnikov in 220 židovskih notarjev. — Hitler je odstavil državnega komisarja za gospodarstvo dr. Wagnerja in ga dal zapreti. Z njim je padel prvi narodno socialistični prvak; odkar je Hitler diktator Nemčije v ne-

milost. — Kljub zaključitvi pogodbe z Vatikanom se v Nemčiji nadaljujejo preganjanja katoličanov. V bodoče se bodo morala vsa katoliška društva udeleževati le v duhu Hitlerjevega režima. — Minister za javno varnost je izjavil da ima zaupna poročila o tajni komunistični organizaciji v Nemčiji. Komunistična stranka je tamkaj sedaj bolj močna, kakor je bila kdajkoli. Svoje zaupnike ima celo v vrhovih narodne socialistične stranke.

Avstrija. Uvedena pomožna policija, se je v državi dobro obnesla. Uporabljala se je za obmejno stražo, za ojačenje orožništva, za cestno kontrolo avtomobilov in za železniško službo. Cestna kontrola avtomobilov se je izkazala za posebno potrebno, ker so se dogodili primeri, da so bili celo v avtomobilih s francoskimi znaki, narodno-socialistični agitatorji. Na tirolski-bavarski meji pride večkrat do večjih oboroženih spopadov. V zadnjem času so se dogodili resnejši napadi in poizkusi ugrabljanja raznih ljudi. — Vladni krogi so mnenja da narodni-socializem še ni v Avstriji popolnoma odpravljen. Nastopil je le odmor, ker se jim je močno stopilo na noge. Meseca septembra bo narodno-socialistično gibanje gotovo zopet oživel. — Pred dnevi sta dva oborožena civilista skušala potis-

Ponovno prosimo cenjene naročnike, da poravnajo **zaostalo** naročnino.

niti avstrijsko obmejno stražo na nemško ozemlje. Avstrijska straža je pobegnila, čeprav sta jo Nemca zasledovala s streli. Napadalca sta hotela očitvidno dobiti nagrado 150 mark, ki je razpisana za vsakega člana avstrijskih pomožnih straž na bavarski meji.

Italija. Turški minister za zunanje zadeve je obiskal Mussolinija. Imela sta izredno dolg razgovor. Šlo je po vsej priliki za pakt o nenapadanju, ki so ga sklenile Rusija, države Male antante in Turčija. Mussolini je sprejel tudi sovjetskega poslanika. Vse kaže, da se Italija pogaja s Sovjetsko Rusijo o nenapadnem paktu. Po poročilu italijanskih listov bo Sovjetska Rusija sklenila podoben pakt tudi z Avstrijo.

Japonska. Policija je izsledila zaroto zveze črnorumenih zmajev. Doslej je bilo aretiranih 50 ljudi. Zarotniki so nameravali ubiti sedanjega ministrskega predsednika, ter notranjega in vojnega ministra. Policija je postavila pred vse javne zgradbe močne straže. — Ker je kitajski krščanski general Feng, kljub sklenjenemu premirju vpadel v ozemlje severno od Velikega zidu, so Japonci zagrozili, da bodo z oboroženo silo znova zavarovali v premirju določene meje. Listi so razširili vesti, da nameravajo Japonci prekorčiti Veliki zid in zasedi Peking.

Potujoča kmetijska razstava na Hodošu

Hodoš, dne 12. julija 1933.

Za današnji dan je napovedan privoz potujoče kmetijske razstave na Hodošu. Razpoložene med ljudstvom je nadvse svečano, dan jasen in čist, kakor jih je bilo letos še malo. Ljudstvo ga smatra za svoj praznik in kar med seboj so sklenili, da se danes ne dela. Posebno obležje je podano s tem, da je prišlo semkaj na Hodoš iz sosedne Madžarske že k sprejemu razstave več desetih kmetov, da si tudi oni ogledajo to zanimivo jugoslovansko razstavo.

Kolodvor je ves v cvetju in zastavah, prostor za skladišče je spremenjen v zelen gaj, na rampi pa v prijazen z vejami

obdan in s cvetjem okrašen šotor, namenjen za sprejem gostov, ki pridejo z rastavo. Sredi šotora je postavljen na vzvišenem prostoru, vsa v zelenju, cveticah in zastavah kraljeva slika, okoli nje pa napis: Živel naš kralj, pokrovitelj razstave. Preko tira je postavljen slavalok z napisom: dobrodošli.

Ob 8:15 uri vozi vlak z razstavo na postajo. Topiči pokajo, godba igra, narod pa z vzkliki pozdravlja. Vlak se ustavi, iz nje izstopijo voditelji razstave, s katerimi je prišel tudi naš poslanec g. Benko. Pri sprejemu so navzoči tudi še član banovinskega sveta notar Koder iz Murske Sobotice, predsednik sreskega kme-

V soboto, dne 29. t. m. ob 20. uri plesni večer na vrtu restavracije BENKO.

tijskega odbora župan Titan iz Černelavec, predsednik kmetijske podružnice Kūhar iz Puconcev ter šolski upravitelj Titan iz Puconcev. Došle goste pozdravi šolski upravitelj g. Verteš Aladar iz Hodoša, ki je bil obenem predsednik sprejemnega odbora, ter mu je stal ob strani učitelj istotam g. Fram, ki je posebno oskrbel okrašenje kolodvora. G. Verteš se zahvali došlim gostom ter našemu vladarju, ki je pokrovitelj razstave. Navzoče ljudstvo, okoli 500 po številu, med njimi preko 160 gasilcev Križevske župe v krojih, Šalovski Sokol, šolska deca, navdušeno vzklikajo Kralju in Kraljevskemu domu. Nato je v imenu Kmečkega prebivalstva spregovoril prav lep govor župan iz Šalovec g. Županek. Za njim sta govorila gg. Titan iz Černelavec in Kūhar iz Puconcev. Vsem se je zahvalil upravnik razstave g. inž. Sadar, ki je izrazil svoje in svojih tovarišev navdušenje nad lepim sprejemom razstave, ki dokazuje, da je to ljudstvo na najsevernejši točki države udano državi in svojemu Kralju. Važen je ta pojav, da vidijo naši sosede, kaj mi delamo in kako se naša država trudi, da povzdigne stanje kmetovalstva. Navdušeni živijo klici navzočih so sledili njegovemu govoru.

Nato se je oglasil k besedi g. poslanec Benko, ki so ga navzoči že takoj ob nastopu navdušeno pozdravili. Tudi on pozdravlja razstavo v imenu sreza ter oriše njen pomen. Pozdravlja ženstvo, ki je steber dobrega gospodarstva. Govori o krizi, ki vlada povsod drugod celo hujše nego pri nas. Velik vzrok temu je dejstvo, da dosedaj kmet ni bil organiziran, temveč je bil predmet izrabe mnogih prejšnjih strank. Treba je, da se kmečki narod organizira in se tako pomore. Naša vlada se trudi predvsem, da zboljša stanje kmetu, ki je steber države. Treba, da se kmet tega zaveda in se uklene te svoje sedanje vlade, da pridemo čimprej iz gospodarske depresije. Burni klici odobravanja so sledili temu izredno lepemu in skoro pol ure trajajočemu govoru našega poslanca.

Nato se je pričel ogled razstave ter je bil naval na njo naravnost velik, posebno dopoldne. Ljudje se niso mogli načuditi vzorno urejeni razstavi, ki nudi toliko poučnega našemu kmetu. Enako navdušeno so se izražali o njej tudi prebivalci iz sosedne Madžarske, ki so si razstavo ogledali.

Ponoči ob 10. uri se je razstava odpeljala nazaj proti Mariboru.

Posojila brez obresti

Vse polno agentov se je razkropilo po Prekmurju in nagovarjalo ljudi, da naj vplačajo deleže neki zadruzi, češ da bodo nato dobili brezobrestna posojila.

Zadnje čase se je pri nas kakor tudi v inozemstvu ustanovilo mnogo takih zadrug. Večina držav je delovanje teh zadrug prepovedala.

Sedaj je tudi naša kr. banska uprava ustavila poslovanje omenjenih zadrug in prepovedala nadaljno sprejemanje in nabiranje članov, dokler se oblastveno ponovno ne pregledajo pravila in uredi poslovanje, ker je sedanj način poslovanja škodljiv narodnemu gospodarstvu.

Kdor proti tej prepovedi dela, se bo kaznoval.

Ako torej še pridejo v vasi taki agenti, jih prijavite žandarmeriji.

Murska Sobota

— **Osebna vest.** G. Mušič Vekoslav podšumar pri tukajšnjem sreskem načelstvu je premeščen k sreskemu načelstvu v Slovenjgradec. Ob odhodu iz Prekmurja, kjer je prebil dolga leta mu želimo na novem mestu mnogo uspehov!

— **Plesni večer.** Evangeljsko žensko društvo v Murski Soboti priredi v soboto, dne 29. julija 1933 na vrtu g. Benko Josipa večer klasičnih in ekscentričnih plesov. Na programu so plesni nastopi mladih plesnih umetnic Hahn Livije in Legenstein Lilike, ki so že našemu občinstvu znane. Plese spremlja na glasovirju gđ. Kovač Anuš. Vstopnina 10 Din. Po programu je ples. Predprodaja vstopnic je v trgovini Hahn.

— **Singer šivači strojevi d. d. Maribor.** Singer šivalni stroji d. d., podružnica Maribor priredi v Murski Soboti v prostoru Jos. Flisar v Slovenski ul. 5. od 24. julija do 5. avg. t. l. dnevno popoldan in zvečer brezplačen pouk šivanja, krojenja, vezanja na „Singer“ stroju. Prijave sprejema Ascher Simon, Slovenska ul. 4.

— **Ekskurzija v Gjurdevački srez,** katero priredi tukajšna Zveza živinorejskih organizacij, bo v nedeljo 27. avgusta ali 3. septembra. Vodstva ekskurzije, demonstracije silosev in dr. je obljubil preozeti g. ing. dr. Turina iz Zagreba, znani špecialist za ensilažo in organizator za stavbo silosev v Savski banovini.

— **Neznani utopljenec.** V ponedeljek je Mura naplavila neznano moško truplo pri kroškem brodu. Neznane je srednje postave, star okrog 20 let in ima lase kostanjeve barve. Nasebi ni imel ničesar, razven črnih kopalnih hlačk z rdečim trakom. Glavo je imel vso obtočeno in polno ran, ki jih je najbrže dobil med potoma po Muri. Po izvršeni sodni obdukciji so utopljenca pokopali na kroškem pokopališču. Po vseh znakih sodeč, je neznanec najbrže iz Avstrije.

— **Divjaštvo.** Potniki, ki so v torek prihajali iz Dolnje Lendave so ogorčeno pripovedovali da so neznanici pretrgali telefonski vod med marofom Gjula in Črensovci. Baš pri tamkajšnjem ovinku je bila varovalka odtrgana in žica je visela do višine glave nad cesto. Tako je družba, ki se je vračala na motorju iz Lendave v zadnjem trenutku opazila nevarnost ter se rešila s tem usodne nesreče. Pobalini, ki so to napravili zaslužijo eksemplarično kazen, sploh pa naj merodajni faktorji posvetijo tej progi kar največ pažnje, ker je največ telefoničnih varovalk baš tamkaj namenoma razbitih.

Pertoča

— **Nagla smrt.** Nepričakovano je umrl dne 14. t. m. g. Marič Miha ravno na svoj 75. rojstni dan. Pred poldnevom je še bil čil in je žagal ter cepil doma drva, misleč da se bo po zimi z njimi segreval. A ko si je šel k domači mlaki prati noge, ga je nenadoma pokosila neizprosna smrt. Najbrže ga je zadela kap. N. v m. p. Rodbini naše sožalje.

— **Tihotapec orožja.** Lenarčič Jožef ml. iz Pertoče je dne 10. t. m. v Gruisli v Avstriji ukradel lov. čuvaju Lamprechtu 1 dvocevno lovsko puško ter jo vtihotapil v Jugoslavijo. Orožniška patrulja iz Cankove pa jo je pri hišni preiskavi našla in zaplenila ter ga ovadila sodišču.

— **Samostojna zavarovalna samopomoč** proti požaru v Pertoči bo imela 23. t. m. svoj občni zbor v stari šoli (po maši). Dnevni red: Sprememba pravil, Volitev uprave in slučajnosti. Udeležba za člane obvezna.

— **Krajevna organizacija JRKD v Pertoči** bo imela redno odborovo sejo dne 23. t. m. a članski sestanek pa 30. t. m. po sv. maši v novi šoli. Na dnevnem redu bo več aktualnih vprašanj in bo ta še pravočasno objavljen.

— **Ureditev ceste.** Cesta, ki veže občini Pertočo in Večeslavci z občinama Fikšinci in Gerlinci, je sedaj takorekoč zaprta, ker je radi nekih mejnih sporov prekopana. Merodajni faktorji se naprošajo, da to zadevo uredijo. Prizadele občine pa naj bi pri prehodu čez potok napravile most

ali pa vsaj položili cem. cevi, da bo prevoz lažji.

— **Nesreča po neprevidnosti.** Dne 15. t. m. so sodarji na dvorišču trg. g. Krefta na Cankovi tesali doge. Pri južini ob 10 uri je Krenos Ludovik iz Vadarcev razkazoval Francu Pelcu iz Sl. Radenci svoj revolver. Po nesreči se je ta izprožil in projektil je zadel Pelca v levo stran trebuha ter je zadaj izstopil. Ranjenca so nemudoma odpeljali v bolnico v Radgono. Kakor se čuje ni njegovo stanje nevarno. Želimo mu skorajšnjega okrevanja. Ta slučaj pa naj bo zopet resno svarilo, da je treba z orožjem previdno ravnati.

— **Marijina procesija.** V nedeljo 16. t. m. se je vršila popoldan ob 14 uri običajna vsakoletna marijina procesija pri sv. Heleni ob obilni udeležbi. Za red sta skrbeli gas. društvi Pertoča in Gerlinci. Sodelovala je tudi godba prost. gas. društva Pertoča.

DOPISI

Strukovci. Dne 25. minulega meseca se je vršila na drž. narodni šoli razstava ženskih in moških ročnih del, ki je pokazala skoro neverjetno spretnost otroških rok. Razstava je bila dobro obiskana in je izzvala med občinstvom splošno občudovanje in spoštovanje do šole. — Živinorejsko selekcijsko društvo si je nabavilo nov moderni pisalni stroj in s tem je zopet dokazalo, da je tudi v tej težki gospodarski krizi pripravljeno donesti materialno žrtev za napredek. Zlasti gre pohvala onim 15 članom, ki so z večjo vsoto od 70 do 100 Din prispevali h nakupu pisalnega stroja. — Tudi glede svinjere se opaža v občini lep napredek. Kmetje si dajo svinje cepiti, občina ima dva merjasca-originalca, (en merjasec je importirani in je nemške plemenite pasme, drugi je pa jorkširske pasme). Sedaj se bo poleg številnih modernih betoniranih gnojišč in gnojničnih jam, občina lahko postavila tudi z modernimi svinjskimi hlevmi, ki jih so začeli nekateri kmetje zidati. Odprava dosedanje stare svinjske hleve je silno važno, ker nikakor ne odgovarjajo več zdravju in primernemu razvoju napredne svinjereje. — Telovadci sokolske čete so se aktivno udeležili pokrajinskega sokolskega zleta v Ljubljani, od koder so prinesli s seboj nepozabne lepe spomine in ojačeno sokolsko navdušenje. — Zastopniki v strukovski gas. župi včlanjenih gas. društev, po številu 39, so se udeležili zveznega gas. zleta, ki se je vršil dne 29. junija v Dolnji Lendavi, ob priliki 60 letnice ondotnega gas. društva in so odkupili 24 zlatih žrebčikov za nov prapor jubilarnega društva, ki je bil z novo motorno brizgalno blagoslovljen. Naši gasilci so pokazali s tem pravo tovariško ljubezen. Peljali so se z dvema avtobusoma in so s svojim resnim in discipliniranim nastopom želi povsod priznanje.

Domajinci. Novi župan g. Bagola Štefan je že prevzel posle od bivšega župana Štota Franca.

Motovilci. Tudi pri nas je prevzel županske posle novi župan g. Kikec Anton.

Mačkovci. Naša pošta se je z dnem 17 ga t. m. iz prejšnjega lokala, ki je bil v ta namen zidan, preselila. Novi prostor je popolnoma za to potrebo priporočen, bližje k želji postaji, v Kocet župana hiži. S funkcijo pošte smo sedaj tudi zadovoljni, gre vse v redu. — Želja po veliki občini se kemdalje bolj kaže, ker je to center tele okolice. Če bi se kempreje uveljavilo, bi bilo v korist občanov okolice, kakor pol. oblasti.

Puconci. Se nam zdi nekaj napačnega, da je naša želja postaja še vedno med postajališča uvrščena, če ravno ima dokazanega prometa več, kakor nekatere postaje na tej progi. Ali se gre samo zato za ta titl, da se nam naj ta že itak majhen prostor in skladišča ne poveča? Zato pa se je nalagalo samo v lajski slabi letini čez dvesto vagonov jabolk v Radkersburgu! Ali je to v hasek naše železnice? Zakaj pa je potem ta napačna štednja? Tudi občina je potrebna večjega prometa. — Meseca decembra se bo vršil pri nas kmetijski gospodinjski tečaj (3 mesečni). Ker je to najugodnejši čas v kmetijskem pogledu, se za ta tečaj iz vseh strani interesirajo. Prijave se še sprejmejo do meseca decembra. — Naj starejša ženska občine in cele okolice Kūhar Žuža roj. Lukač, ki se je rodila leta 1839, torej stara 94 let, je v ponedeljek 17. t. m. umrla. Pogreb je bil v sredo z veliko udeležbo občanov. — Žetev je pri nas v polnem teku, vendar težka, ker je preveč poglelo vso žito. Tudi rodovitnost ne bo ista kako smo pričakovali in v katero smo položili vse naše nade po enoletnem čakanju v tej težki krizi. — V občini so se zgradile letos zopet vzorna gnojišča tako, da jih imamo sedaj skupno po številu devetnajset.

SOKOL

Javni nastop Sokolske čete v Moščancih, združen z razvitjem prapora bo v nedeljo dne 6. avgusta 1933. Pri nastopu sodeluje tudi društvo Murska Sobota in sosedne čete.

Lahko atletske tekme M. S. Ž. bodo letos 30 IX. in 1. X. t. l. v Mariboru. Pozivamo br. edinice, da se pripravljajo za te naše prireditve, kakor tudi za javni nastop v Murski Soboti. Zdravo! — Okrožje.

Za trpeče brate v Trbovljah je Sokolsko društvo M. Sobota poslalo Din 600. Prispevali so: Krajevni odbor Rdečega križa v M. Soboti Din 200.—, Narodna odbrana v M. Soboti Din 200.—, Sokolsko društvo M. Sobota Din 200.—. Darovalcem bratska hvala!

Življenje v oazah

V oazi (zelenica v puščavi) je več neveselega kakor veselega, pa naj si govorimo o veliki oazi, sredi katere stoji majhno mestce z nekaj tisoč prebivalci, ali o neznatni zelenici v Sahari z enim samim studentem ter z eno ali dvema strehama. V večji zelenici spada k najžalostnejšim pojavom polk vojaških kaznjencev ter višek evropskega trpljenja, tujske legije. Danes nemoremo pisati o bridkosti med vojaki tujske legije. Vendar pa že zdaj opozarjamo romantične mladeniče na veliko trpljenje v teh legijah. Vsako najhujše delo pri nas je veselo opravilo in najslabša družina je vzorna, vsako najslabše mesto je prava oaza sreče proti tragičnemu trpljenju vojakov v teh legijah. Puščavo, pekoče solnce, barbarske kazni in popolno brezpravje danes samo

DOMA IN DRUGOD

Mihajlo Urban iz Horgoša je svojo 60 letno ženo nedaleč od svoje hiše pričakal in jo udaril z železnim kolom po glavi. Starka je imela še toliko moči, da se je privlekla do doma, kjer je umrla. Uvedena preiskava je dognala, da jo je njen mož ubil radi zavarovalnine (10.000 Din) katero je po njeni smrti dvignil.

Ameriški letalec Willy Post je 6000 km dolgo progo iz Newyorka v Berlin preletel z letalom v 26 urah. Pogumni letalec namerava v 6 dneh preleteti pot okoli sveta.

V pokrajini Mugla v Mali Aziji se trese zemlja že 60 dni. Vse hiše so porušene. Prebivalstvo prebiva na prostem.

Zadnji vihar, ki je divjal na Madžarskem je zahteval na Blatnem jezeru več smrtnih žrtev. Več jadrnic je zalotil vihar na jezeru in mnogo ljudi pogrešajo. Tudi v Budimpešti in okolici je povzročil vihar več nezgod, izmed katerih so nekatere potekle smrtno.

Soproga madžarskega ministrskega predsednika Gömböša je umrla. Podlegla je srčni kapi.

V Vlasenici so se na njivi sprli in stekli člani rodbin Zekića in Agića. Pri tem so sinovi Zekića z motikami nevarno ranili Mehmeda Agića, katerega so morali odpeljati v bolnišnico. Ko se je pa po vasi širila vest, da bo težko ranjeni Agić mogoče le okrevati, se je napotil najmlajši Zekićev sin v bolnišnico, kjer je nič hudega slutečega Agića zabodel z nožem.

V bližini čeških Budjevic so odkrili nekakšen knežji grob iz 5. stol. po Kr. Časopisi pišejo, da je zelo verjetno, da gre za grob hunskega kralja Atile, kar učenjaki sedaj preiskujejo.

Zaklad išče že dolga leta kmet Ljubičić na svojem posestvu v vasi Mrčajevičih v Bosni. Tekom let je prekopal že vse svoje njive, ker je prepričan, da je na njegovem posestvu skrit velik zaklad njegovega pradede, ki je na begu

pred Turki zakopal velik kotel poln ruskih in srbskih zlatnikov.

Brazilska vlada je dala na razpolago nove velike svote, ki se bodo uporabile za uničevanje letošnje kavine žetve. Namen brazilske vlade je jasen: podražitev kave...

V zadnjih dneh je širne dele Argentine zajel mrzli val. Temperatura je padla celo na 12 stopinj pod ničlo in razsajali so snežni viharji.

Skupina japonskih podjetnikov hoče izkoristi ogromna mandžurska najdišča zlata ob pritokih reke Sungarija in Amurja. Pred kratkim so opremili ekspedicijo 400 oseb, ki je bila oborožena s topovi, strojnimi in letali.

V Novem Sadu je nastal v skladišču direkcije za svilarstvo velik požar, ki ga gasilci kljub vsemu naporu niso mogli premagati. Ogenj je uničil celo skladišče in velike zaloge svile. Škoda znaša nad 4 in pol milijona dinarjev.

Ravnanje z proseno setvo.

Ne za preveč rano, temveč za rednoga vremena posejamo proso je sedaj čas, da je pobranamo. Namreč proso v začetku preveč počasoma raste, zato jo travina nalahci prevlada, zakoj je potrebno, sploh pa če je zemlja od suše i vetrovja razpokana, da se pobrana kakedno okoplje. To proso ne škodi, ker ima globoko pognani koren, obdržimo pa s tem v zemlji vlago in uničimo travino. — Jeste pokrajine, gde izven pobrananja z rokov sejano proso z motikami z plugom tudi ešče okopajo. Se razmi, da v teh pokrajinah sejejo proso samo zavolo semena — redko, slamo za nasteljo i ne za krmo nūcajo kak mi. Pri nas zato nemremo okapati, all pobranati, pa bi resan že lahko za hasnoviti opravke spoznali.

Bela repa.

Sejatev bele (strnišne, okrogle) repe se približava. Anina sejatev je rana, Lovrencova pa kesna, redna. Gnojenje (friško) repa samo v toliko izrabi, ker korenje globoko poganja, all popolnoma ne, pa je tudi rada podjedena. Najboljše je repi z gnojnico polejati, to v polni meri izkoristi. Seveda pa mora biti gnojnica,

ni voda. Gnojnica se v deževnem vremeni ali v ranoj gojdi za rose i tudi po listnatoj repi poleva. — Kalijeva sol na plug 80—100 kg je velike vrednosti ne samo za repo, bole za njivo i posetvino. Hlevski gnoj dajmo potem v jesen za oves ali kukorco. To je zato dobro, ker repa preveč potegne zemle dobroto. V 45 do 50 cm-ske vrste sejana repa če se okopa samo z plugom, trud trojno plača, ravnotak z roko sejana z motikami okopana. — Če je zato ne časa, se naj vendar (po sejetvi zvalekamo) takoj zide i pokaže pravo listje pobrana. S brananjem vničimo travino, obdrži zemlja vlago, prerečimo pa natoliko, da za vsako rastlino ostane dva (2) kvadrat decimetra zemeljske površine. — V vrste sejano repo na 20—30 cm lahko preračimo i vse eno da lepi pridelek če je zemlja in letina primerna.

Števan gazda.

Express vaga se prod. Polava se v Prekmurski Tiskarni v M. Soboti.

Važno

za vsakega, ki si želi svoje zdravje popraviti — je, da izkoristi priliko in obišče čimpreje najbližje kopališče in sicer letos na novo preurejeno in vedno s toplo vodo pripraljeno

„THERMALNO KOPALIŠČE ZDRAVILIŠČE“

v Vučkovci občina Sv. Martin.

Za zdravljenje reumatizma, trganja, prehlada, slabosti, kakor tudi za zdravljenje mnogih drugih bolezni je to kopališče po svojih uspehih znano tudi že izven mej naše države.

Poleg kopališča je na novo opremljena Narodna gostilna GAŠPAR, ki jo posejajo vsi boljši, osobito pa prekmurski obiskovalci zdravilišča.

Pri Gašparju dobite vsak čas najboljša topla in mrzla jedila, izvrstne pijače ter tudi sobe za stanovanje.

Cenj. gostom je tudi na razpolago od zdravstvene uprave dovoljen ordinator (berber) za sekanje rožičev (küfic) in puščanje žile.

Vsako sredo in nedeljo pa ordinira v prostorih Gašperjeve gostilne tudi zdravnik, ki je cenj. obiskovalcem vedno na razpolago.

Ob nedeljah in praznikih skrbi za razvedrilo prvovrstna godba.

Vsem cenj. obiskovalcem bom skušal z nizkimi cenami in dobro postrežbo v vsakem oziru ustreči.

Se priporoča

GAŠPAR JOSIP, gostilničar v TOPLICAH.

omenjamo. Pripomniti moramo, da so odnošaji v francoskih legijah boljši kakor pa v španskih.

Nekaj strašnega so javne hiše v oazah. Tragedija nesrečnih žensk v teh brlogih je slična žalostni usodi vojakov v tujskih legijah. Brezpravne so, nikjer ne najdejo pomoči, pobegniti jim ni mogoče. Vojaška služba v carski ruski državi je bila vsekakor demokratična v primeri s službo v tujski legiji. In nesrečna ženska, ki pride v tukajšnje brloge, upravičeno zavidava ženske v bordelih na evropski periferiji in v najbolj sodomitskih industrijskih mestih kjerkoli. Iz Sibiri je na Rusko in v Evropo je bilo težko pobegniti, all kakor pripovedujejo Rusi, ki služijo v legijah, lahko proti polizkusom, pobegniti iz oaze do železnice, pristanišča ali v eno solidnih držav. Beg iz oaze v nevarne kraje je nekaj takega kakor skok

z ladje v morje, kjer je obrežje ali rešilni čoln bogve kje. Utoniti je vse-kakor bolje, kakor pa pobegniti v žgoči puščavi!

Tragedija zlasti domačih mohamedanskih žen, če se omožijo z brezsrčnimi zanikarneži, je brez primere. Mož zapodi čez nekoliko let zakonskega življenja ženo z otroki vred. Namesto dvajsetletne, tridesetletne, vzame novo ženo, po našem še otroka. Dasi to ni ravno na dnevnem redu, saj je večina Mohamedancev plemenite in vzorne nravi, vendar se pogosto dogaja, kajti mohamedanska vera, ki prepoveduje poškodovati cvetico in ima takih lepih pravil na stotine, dovoljuje možu vse, ženi pa bore malo. Izgnani ženi ostane edino odprta hiša — bordel, da postane sužnja oazne soldateske.

K žalostnemu življenju spadajo v premnogih naselbinah bivališča do-

mačinov, kar opazi tujec zlasti v oazah z vojaškim režimom. Povsod, kjer je občan prve, druge in tudi pete kategorije, ni mogoče govoriti o obliki, kakršno zahteva čut današnjega človeka, ki si zmotno domišlja, da je doba, ki je bila vzrok vojne severa proti jugu, prav za prav že jako daleč.

Pa še neka reč je v orientu strašna: veliko število slepcev in strašno razsajanje očesne bolezni, ki pa jih kolonizatorji do malega nič ne zatirajo. Prav tako se malo zmenijo za šolski pouk in za življenjska varnostna sredstva. Tako morate neprestano paziti, da bi ne podrli slepca ali se obenj spoteknili. A osobito v oazah, kjer pri nepoučenem ljudstvu in spričo pomanjkljive javne varnosti divja samum, so prizori v tem pogledu od sile žalostni. (Dalje sledi.)

Iz delovanja Združbe trgovcev v Murški Soboti.

Udeležba agentov na licitacijah.

Ministrstvo trgovine in industrije je izdalo sledeče navodilo pod br. II. št. 17304 z dne 16. junija 1933 glede udeležbe komisijskih obratov in agentur in drugih javnih licitacijah:

1. Z ozirom na okolnost, da komisijsko delo predstavlja trgovsko stroko v smislu § 140 obrtnega zakona samo tedaj, če je v pooblastilu odn. dovolilu označena stroka, katera je predmet tega dela, se lahko komisionarjem dovoli udeležba na državnih in drugih javnih licitacijah samo tedaj, če spada predmet licitacije v stroko, katera je označena v pooblastilu odn. dovolilu po zakonu o obrtnih. Pri izdajanju uverenj in podobno za udeležbo na državnih in drugih javnih licitacijah se v tej okolnosti mora postopati po tem zakonu.

2.) Ostali, ki nimajo v pooblastilu odn. dovolilu naznačene stroke s katero se bavijo kot komisionarji, se ne bodo izdala uverenja in podobno za udeležbo na državnih in drugih javnih licitacijah.

3.) Samostojni trgovski agenti, kateri imajo pooblastilo po obrtnem zakonu za agenturo (§ 148 z. o o.) se lahko udeležijo državnih in drugih javnih licitacij samo v imenu konkretnih firm, katere zastopajo in od katerih imajo tozadevno pooblastilo. V uverjenju in podobno je treba označiti, da je agent in da je pooblaščen, da zastopa dotično firmo.

4.) Proti posestnikom obrtnih listov, kateri imajo pooblastilo odn. dovolilo za drugo stroko, pa se udeležujejo državne ali druge javne licitacije za predmete, ki ne spadajo v njihovo stroko, se uvede kazensko postopanje po obrtnem zakonu radi neupravičene udeležbe, brez oziroma to, da-li te osebe dobijo licitacijo ali ne.

Pritožbe radi popravljanja tehtnic.

Ker se čujejo od strani naših članov pritožbe, da niso zadovoljni s popravljanjem tehtnic ob priliki žigosanja istih, se pozivajo vsi oni, ki imajo kake pritožbe radi tega popravljanja, da nemudoma vložijo isto z vsemi potrebnimi podatki pri Združbi trgovcev, da zamore Združba za na merodajnem mestu praviloma postopati.

Seja uprave Združbe.

Dne 15. julija 1933 ob 8. uri zvečer se je vršila seja uprave in nadzorstva v posebni sobi restavracije g. Benka s sledečim dnevnim redom:

- 1.) Poročilo predsednika,
- 2.) Pogajanja za obmejni promet z Avstrijo,
- 3.) Sprejem v državljansko zvezo g. Koch in g. Deutsch,
- 4.) Stojnice in sejmarke pravice oz. pritožbe zoper sejmarje,

- 5.) Prošnje za podpore,
- 6.) Prošnje za zbris predpisane globe radi neudeležbe na skupščini,
- 7.) Prošnje za znižanje članarine,
- 8.) Določitev za izpit vajencev,
- 9.) Slučajnosti.

Zapisnik v katerem so sklepi te seje, so vsem članom v pisarni Združbe na razpolago med uradnimi urami.

Članom Združbe trgovcev.

Pozivajo se vsi člani, kateri doslej še niso poravnali članarine, da jo poravnajo bodisi potom položnice ali pa jo plačajo v pisarni Združbe, kjer dobe potrdilo, najkasneje do 31. julija 1933. Kdor do tega dne ne bo poravnal članarine, bo dobil po 1. avgustu opomin od Sreskega načelstva in eventuelno tudi rubež, s čim mu nastanejo nepotrebni stroški.

KMETIJSTVO

Odkod je ime „Silo“?

Beseda „Silo“ je prastara. Poznana je bila v Orijentu že v starem veku, kjer je značila dobro zidano shrambo za živila. V Palestini so našli razvaline mesta, ki se je imenovalo „Silo“. V tem so bila velika skladišča živil.

Tudi kisanje zelene hrane (ensiliranje) so že poznali v starem veku narodi, ki so živeli ob Sredozemskem morju. Zgradbe določene za ta namen, so našli namreč med razvalinami starih mest.

Prilaganje živinske krme potom ensiliranja in to v zidanih in nezidanih jamah so že tudi v Evropi poznali dolgo časa, vendar se pa ta primitiven način konserviranja ni razširil, ker se ni vedno obnesel. Še le, ko so začeli pred kakimi 50 leti v Ameriki uporabljati kuruzo za ensiliranje, se je ta način konserviranja živinske krme razširil tudi v Evropi.

Tehnika ensiliranja se je zadnja desetletja neverjetno izpopolnila in se še vedno izpopolnjuje. Na tem polju dela množina specialnih strokovnjakov in celo društva, ki proučujejo in preizkušajo ta za nas novi kmetijski obrat.

V naslednjih člankih bom skušal opisati namen koristi in uporabo silosev v kmetijskem obratu.

ZA GOSPODINJE

Kuhinja raznih narodov.

Vsa človeška izobrazba se je začelo ob ognjišču. Ko je zaplapolal prvi ogenj, ko je zavrelo v prvem piskru, je bil storjen velik korak na poti, po kateri hodimo še danes, ko si prizadevamo, da bi nam bila domačija čim bolj udobno urejena. In tisoč in tisoč let, slučajev, premišljevanj, vzkustev, poskusov in prevar je bilo treba, preden je došel človek do sedanjih kuhinj. Od prvega ognja do prve prismojene pečenke, od prvega neslanega kropa, od prve peke kruha na razbeljenem kamnu do današnjih zaprtih ognjišč, peči na plin, elektriko, pekaren, juh in pečenj vseh vrst, sladčic, pogac in kolačev, peciva, prekajenih in pečenih in vsega drugega, kar se uživa po omikanem

svetu — kakšen napredek. In gremo še naprej. Kuhinja je postala umetnost, je veča ki zaposluje ves svet. Kemija, matematika, trgovina, vrtnarstvo in poljedelstvo, rudoslovje, promet na suhem in na kopnem, tovarne in šole, vse znaša, pripravlja, skrbi za ognjišče.

Čim više stoji narod na stopnji omike, tem bolj izbrana so njegova jedila, tembolj udoben je način njih pripravljanja in tem bolj umetna tudi ognjišča in posode.

Sirovo mleko, sir, trd kruh so bili prvotna hrana Rimljanov. Rim na vrhuncu svoje slave je dobival za Helinabalove, Lukulove in Talmalionove pojedine, kar so tokrat poznali najboljšega v rastlinskem in živalskem svetu po vseh delih sveta. Umetnost kuhanja je bila pri starih Rimljanih že visoko razvita. Iz svinjine so znali pripraviti 50 izbornih jedi: da je bila gnjat prav mastna, so dajali živalim ob pitju laškega olja, da je bilo meso prav sočno, niso klali prašičev na navaden način, ko odteka kri, ampak so jim porinili v drob žareče železo, da se je zakrnila hitro kri. Peciva so poznali Rimljani vseh vrst, najlepše sadje je zorelo po njih vrtih in vinogradih, hranili so jih v lončenih posodah, zalili ga z medom in zalepili pokrov z voskom. Tako sadje so našli pred svetovno vojsko v neki rimski kleti — bilo je kakor da bi ga utrgal pravkar z drevesa. Kuharji rimskih velikašev so vedeli natančno, kateri mesec je ta ali ona rastlina ali žival najbolj okusna; bili so to mogočni možje, vplivni pri svojem gospodarju; marsikateri suženj, umetnik v kuhanju je dobil svobodo po pojedini, ki se je obnesla, in marsikateri je obogatel pri svojem poklicu. Ni se pa razvila kuharska umetnost pri Rimljanih, ampak so jo dobili po Grkih iz Azije, iz stare domovine človeške omike.

Eskim zopet v svojem ledovju, uživa s slastjo ribje mast, zmrznjen loj, sveče, kitovo slanino, črno kitovo kožo, ki diši kakor žabov oreh in je trda kakor kamen. Za posladek mu je kitova čeljust, kisle dremlje in to kar dobi v želodcu ubitega severnega jelena. Tudi konzervo si naredi; v meh iz jelenove kože nabaše vseh teh sladčic, zalije z lojem in zakopije v led.

Grenlandec je srečen, kadar uživa sirovo že nagnilo meso morskega psa ali kitov rep in salato iz kislih dremlj, politih z ribjim oljem. Sladčica, ki pa je samo za Grenlandca so sirova kitova jetra z žolčem. Preprost Kitajec se oblikuje če dobi maščnega hrošča v raztopljenem sladkorju, ljube so mu pečene podgane, pasja, žabja in kačja pečenka. Pakje in krastače, gosence in koblice uživajo nekateri zamorski rodovi. Arabec živi lahko ves dan ob perišču dateljev, indijski kuli zveči suh riž. Macedonec se prehrani v sili s pestjo koruzne moke, kuhane na vodi, skoraj ob ničer žive leta in leta indijski fakirji (spokorniki). Prvi ameriški naseljenci so uživali komaj omenjeno meso ulovljene živali, današnji ameriški delavec pa zahteva za svoj zajtrk meso, jajce, maslo in čaj ali kavo. Prvi Angleži, ki jih je videl Cezar na njih divjem obrežju so bili zaviti v neustrojene živalske kože in po obrazu namazani z modrilom, današnji Anglež potrebuje različnih ščetk za čiščenje ust; skoraj vse pridobitve higijene in socialne vede smo d. bili iz Angleškega, v trgovini in obrti, v moški modi načeljuje Anglež, kar je gladek v ženski obleki je tudi po Angleško.

Je pa Anglež tudi v hrani zelo razvijen, Angleški delavec zahteva

vse več od življenja kakor delavci drugod. Njegov zajutrek je bolj obilen kakor naše kosilo. Kako se je krepčal neki meščan, nam pripoveduje opis iz leta 1839. Kdaj zatrkujete, je vprašal popotnik domačinko. Pojasnila mu je: Zajtrkujemo ob osmih, ob enajstih južnamo, kosimo ob eni, ob petih pijemo čaj in večerjamo ob devetih. Za zajuterk imamo čaj ali kavo, namazan kruh z mesenim obkladkom, gnjat in jajca, popečen kruh, mrzlo kostrunovo pečenko. Ob ednajstih jemo kruh s sirom in maslom in popijemo kupico žganjice; ob eni obedujemo ribe, meso v omaki, krompir, goveji zrezek, puding, različne torte in sir, pivo, golobje pašeto — vsega velike porcije. Ob petih popoldne južnamo kakor zjutraj, ob devetih večerjamo telečja reberca, pečeno perutnino, mrzlo kostrunovo stegno, puding in vino.

Srbski vojak in delavec shajata ob hrani, ki je ne preneseta ne Slovenec, ne Hrvat, dasi nista posebno razvajena. S tem pa ni rečeno, da ne bi znali kuhati in jesti pri bogatih Srbih; znajo kuhati in še prav dobro, samo nekoliko premastno in prepoprano je za slovenski želodec; paradiznik, paprika in čebula so pri večini jedil.

V sibirskih mestih žive na ruski način; čaj, šči, pirogi in druge dobrote; v odprometenih krajih uživa pa Sibirac še danes kakor pred 100 leti loj, kolač iz ribje moke in struganice, to je nadržek od mrzle sirove ribe.

(Dalje sledi.)

Tržne cene

Biki kg od 3—4—4.50 Din, telice kg od 3—4—5 Din, teleta kg od 3—4—5 Din, krave kg od 1.50 2—3. Svinje kg 6—8 Din.

V nadrobni prodaji so cene sledeče: govedina kg. 8—10 Din, svinjetina kg. 10—14 Din, teletina kg. 6—14 Din, moka pšenična ogg. kg. 4— do 4.50 Din, moka fl. kg. 3.50—4.— Din, moka V. kg. 3.50 Din, moka ržena kg. 3 do 3.50 Din, kava surova kg. 50—90 Din, kava pražena kg. 56—140 Din, riž kg. 7—14 Din, sladkor kristalni kg. 15.— Din, v glavah kg. 16.— Din, kocke kg. 17.— Din, bučno olje 1 lt. 14 Din, olje olivno 1 lt. 16—24 Din, sol Kreška kg. 2.50 Din, sol morska mleta kg. 2.75, sol živilska kg. 1.40 Din, milo navadno kg. 9 Din, milo Zlatorog in Gazela kg. 12 Din, milo terpentinsko kg. 14 Din, petrolej lt. 7 Din, sveče pkt. 9 Din.

Cene deželnim pridelkom v tekočem tednu so sledeče: pšenica 1 q. 210.— Din, žito 1 q 125.— Din, koruza debela 1 q 100.— Din, koruza čequatine 1 q 110.— Din, oves 1 q 120.— Din, ajda 1 p 170.— Din, ječmen 1 q 120—130 Din, prosa 1 q 110 D, krompir 1 q 40—55 D, seno 1 q 30—35 Din, slama 1 q 20 Din.

Umetna gnojila: superfosfat 16% 1 q 105, tomatova žlindra 18—20% 1 q 145.— Din, Nitrofoskal 1 q 148.— Din, kalijeva sol 42% 1 q 182.— D, apneni prah pri odjemu celega vagona 1 q 18 Din.

Cement: Trboveljski 1 q 70.— Din, cement spitiški 1 q 70.— Din, apno žgano 1 q 36.— Din.

Spominške knjige od Din 15.— naprej se dobe v knjigarni I. HAHN v M. Soboti. Dospeli so najnovejši **modni časopisi.**

Na prodaj je zidana hiša z inventarom in posestvom. Več se izve v Prekmurški Tiskarni v Murški Soboti.